

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 28 лютого 2017 року № 6-3

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної академії мистецтв України

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної академії мистецтв України.

За результатами розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. Національною академією мистецтв України (далі – Академія, НАМ України) як вищою творчою науковою установою у галузі мистецтв створені належні умови для ефективного використання досягнень у розвитку мистецтва з метою подальшого розвитку української культури. Водночас **аудит засвідчив окремі факти нерезультативного та неекономного використання на наукову та організаційну діяльність бюджетних коштів Академією як головним їх розпорядником.**

Загалом через недотримання нормативно-правових актів і відсутність внутрішнього контролю здійснено **неналежне планування 554,3 тис. грн бюджетних коштів, нерезультативно використано протягом 2014 року–9 місяців 2016 року 1113,6 тис. гривень. Недоотримано 350,0 тис. грн власних доходів. Допущено неефективне управління 99,0 тис. гривень.**

Крім того, Академія не забезпечила здійснення аналізу перспектив розвитку світової та вітчизняної науки у відповідних галузях і суспільної потреби в нових наукових знаннях при затвердженні тематики наукових досліджень. Під час розроблення проектів щорічних тематичних планів планування собівартості НДР не здійснювалося.

2. Нормативно-правова база сформована і в цілому дає можливість здійснювати Академії свою діяльність належним чином. Водночас є певні неузгодженості в нормативних актах, які потребують правового врегулювання.

У порушення вимог розділу "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 26.11.2015 № 848 Кабінетом Міністрів України не приведено у відповідність власні нормативно-правові акти: Порядок державної атестації науково-дослідних (науково-технічних) установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07.04.1998 № 469, і Порядок формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084. При цьому **порядок проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт Кабінетом Міністрів України не затверджено**; не визначено випадків, для яких проведення конкурсного відбору наукових робіт є обов'язковим.

Типове положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 № 830, застаріло і значною мірою не відповідає чинному законодавству.

Національна рада України з питань розвитку науки і технологій, передбачена статтею 20 Закону України "Про наукову та науково-технічну діяльність", не створена. Як наслідок, на сьогодні відсутній орган зовнішнього оцінювання наукової діяльності Академії.

3. **Академія не забезпечила належного визначення найважливіших наукових проблем, найбільш перспективних завдань, всебічного впровадження результатів наукових досліджень.** Управлінські рішення, які приймалися НАМ України за результатами розгляду проблемних питань, не були спрямовані на ефективний розвиток фундаментальних досліджень у цій сфері, а зосереджувалися на узагальненні та здійсненні аналізу напрямів сучасного мистецтва. Впровадження результатів наукових досліджень відбувалося на рівні участі наукових працівників у конференціях, семінарах, публікацій у фахових журналах, наукових збірниках, випуску монографій тощо.

4. Через відсутність координації діяльності Академії з **МОН і Мінкультури не досягнуто поглиблення якості та змісту наукових досліджень і мистецької освіти. Взаємодія з МОН і Мінкультури фактично відсутня.** Управлінські рішення щодо координаційної діяльності з профільними міністерствами приймалися, але не виконувалися. Як наслідок, **програма спільної діяльності Мінкультури та НАМ України не розроблялася і не затверджувалася.** Не здійснювалося оновлення галузевої законодавчої бази. Порядки про співпрацю та спільні накази НАМ України з Мінкультури і МОН не укладалися.

5. Академією не забезпечено дотримання вимог Положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.96 № 830, у частині визначення потреби в коштах на фундаментальні наукові дослідження на 2014–2016 роки в сумі 27082,0 тис. грн: потребу в коштах обраховано НАМ України не за витратами, що включаються до собівартості НДР, а за статтями видатків на утримання установи. Крім того, вказана потреба в коштах сформована виходячи з видатків на оплату праці існуючої чисельності науковців двох інститутів Академії (Інституту культурології та Інституту проблем сучасного мистецтва – 140 шт. од.), нормативи визначення якої відсутні.

6. Академією не вжито достатніх заходів щодо отримання власних надходжень бюджетними установами, що належать до сфери її управління. Фактично Академія самоусунулася від залучення додаткових джерел доходів.

У порушення пункту 11 Переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними науковими установами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.07.2003 № 1180, Інститутом проблем сучасного мистецтва запроваджено практику безкоштовного приймання у сторонніх осіб кандидатських іспитів та захисту дисертаційних досліджень за спеціальністю "Теорія та історія культури". У результаті інститутом упродовж 2014–2016 років за цим напрямом недоотримано власних надходжень, за розрахунками, у сумі 350,0 тис. гривень.

Відповідні рішення щодо отримання інститутами додаткових надходжень від ефективного управління майном, переданим їм в управління, Академією також не приймалися.

7. У порушення вимог пункту 16 Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 № 309, НАМ України не вжито заходів щодо захисту дисертаційних досліджень аспірантами, що навчалися в Інституті проблем сучасного мистецтва за державним замовленням у 2014–2016 роках. Із 14 аспірантів захистився лише один. Решта навіть не подавала своїх дисертаційних досліджень до спеціалізованої вченої ради. Отже, кошти державного бюджету, які були спрямовані на підготовку аспірантів Інститутом проблем сучасного мистецтва, в сумі 1113,6 тис. грн використано нерезультативно.

Академія не забезпечила дотримання вимог пункту 32 вказаного Положення у частині проведення конкурсного відбору при наборі до аспірантури Інституту проблем сучасного мистецтва. Контроль за захистом дисертаційних досліджень НАМ України не здійснювала.

Академією не забезпечено розміщення Інститутом проблем сучасного мистецтва інформації про обсяги державного замовлення в Єдиній державній електронній базі з питань освіти. Як наслідок, на рівні країни відсутня

інформація про обсяги підготовки наукових кадрів у сфері мистецтвознавства, державним замовником яких є НАМ України.

8. НАМ України не забезпечено дотримання вимог пункту 40 Положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.96 № 830, у частині обліку фактичних витрат. У результаті облік витрат за кожною НДР на картках обліку фактичних витрат виконавцями НДР (інститутами) не ведеться. Облік витрат на проведення НДР за коштами спеціального фонду державного бюджету при узагальненні витрат і визначенні їх фактичного розміру відсутній. Як наслідок, звіти про виконання НДР містять недостовірні дані про спрямовані фактичні видатки на їх проведення.

9. Академія не забезпечила підтримання матеріально-технічної бази інститутів на належному рівні. Питання оновлення матеріально-технічної бази не розглядалося та відповідні рішення не ухвалювалися. Отже, наявна матеріально-технічна база не відповідає сучасним вимогам забезпечення діяльності працівників наукової сфери.

10. НАМ України не забезпечено виконання частини третьої статті 26 Бюджетного кодексу України щодо організації внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту як в апараті президії, так і в наукових установах сфери її управління. Окремий структурний підрозділ внутрішнього аудиту відсутній. У результаті внутрішні перевірки діяльності Академії у 2014–2016 роках не здійснювалися. Крім того, не забезпечено належного виконання структурними підрозділами покладених на них повноважень у частині координації фундаментальних наукових досліджень протягом усього терміну їх виконання.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної академії мистецтв України затвердити.

2. Про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної академії мистецтв України поінформувати Верховну Раду України.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на забезпечення діяльності Національної академії мистецтв України у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України.

4. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

- ініціювати внесення змін до Закону України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” від 11.07.2001 № 2623 та Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084, у частині державного замовлення на наукову і науково-технічну продукцію;

- привести у відповідність із вимогами чинного законодавства Типове положення з планування обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 № 830;

- привести у відповідність із вимогами Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” Порядок проведення державної атестації науково-дослідних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 07.04.1998 № 469;

- забезпечити розроблення МОН спільно з галузевими академіями наук порядку проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт та його затвердження;

- доручити МОН посилити контроль за формуванням, виконанням і впровадженням НАМ України результатів фундаментальних досліджень у сферу культурології та мистецтвознавства.

5. Рекомендувати Національній академії мистецтв України:

- забезпечити дотримання її науковими установами вимог Положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.96 № 830, у частині визначення потреби в коштах на фундаментальні дослідження не за статтями видатків на утримання установи, а за витратами, що включаються до собівартості НДР;

- вжити заходів щодо залучення до спеціального фонду наукових установ власних надходжень відповідно до Переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними науковими установами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.07.2003 № 1180;

- забезпечити розміщення Інститутом проблем сучасного мистецтва інформації про обсяги державного замовлення на підготовку наукових кадрів у сфері мистецтвознавства в Єдиній державній електронній базі з питань освіти;

- вжити заходів щодо запровадження постійного моніторингу стану використання результатів завершених фундаментальних наукових досліджень;

- забезпечити безумовне дотримання законодавства у частині використання коштів державного бюджету, усунення виявлених порушень і запобігання їм надалі;

- запровадити дієвий контроль за дотриманням вимог чинного законодавства України при плануванні та використанні коштів Державного

бюджету України в наукових установах, що належать до сфери управління НАМ України.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Національній академії мистецтв України.

7. Оприлюднити рішення Рахункової палати та Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Зарембу І.М.

Т. в. п. Голови Рахункової палати

О. С. Яременко